

kan antage, at vi paa Diskoøens Nordside kan producere de Kulmængder, som er nødvendige for den grønlandske Befolknings Forsyning, maaske ogsaa et enkelt Parti til vore Dampskibe, som gaar derop, men det vil altid kun blive en minimal Produktion, der kan blive Tale om. Hvad Malm angaar, er der ikke mig bekendt noget Sted gjort Malmfund af en saadan Betydning, at der kan være Tale om Udvinning. Jeg ved heller ikke af, at der findes Guld, Sølv og Ædelstene paa Grønland, saaledes at der skulde være nogen Udvej for mig til paa den Maade at faa Penge. Var disse Muligheder til Stede, var det aldeles ikke saaledes, at vi vilde holde det hemmeligt, tværtimod. Der findes heller ikke Asbestfelter. Derimod findes der Grafit, og der er gjort Forsøg paa at bryde Grafiten, men rigtignok med det Resultat, at der er sat mange Penge til. Man har ogsaa gjort Forsøg paa at udvinde Kobber. Der findes Kobber paa Grønland, men det forekommer ikke i større Omfang i en saadan Tilstand, at det har kunnet betale sig. Mig bekendt er der sat mellem 5 og 6 Mill. Kr. til af et privat Selskab, der har forsøgt at udvinde Kobber paa Grønland, og Driften af Minerne er fuldstændig standset. Dette gælder ikke blot Kobberminen, men ogsaa Grafitminen; de har for Resten været drevet under eet. Derimod findes der, som allerede nævnt, Kryolit paa Grønland. I hvor stor Mængde vides ikke, det har været vanskeligt at undersøge det, og hidtil har hele Minedriften været i et privat Selskabs Haand i Ly af en Kontrakt, som gik ud paa, at Staten ingen Ret havde til at kræve Oplysning om, hvor meget Kryolit der var deroppe. Dette er nu forandret ved en Tillægskontrakt, der lyder paa, at man indenfor bestemte Tidsfrister skal give Staten nøjagtig Oplysning om, hvor meget Kryolit der findes deroppe, saa vidt det er muligt. Det er mit Haab, at der maa findes betydeligere Mængder af Kryolit oppe paa Grønland, end man hidtil har antaget, for i samme Øjeblik vi skulde give Afkald paa den Afgift, Staten faar af Kryolit, vilde Grønland paa Statens Budget fungere med et mægtigt Underskud, og det er dog et Spørgsmaal, om vi i Længden vilde kunne holde sammen om at dække et saadant Millionunderskud, som der her kunde blive Tale om.

Nu siger det ærede Medlem Hr. Sundbo, at det er meningsløst, at de rige Fiskemuligheder, som Grønland, dette kæmpe-mæssige Land, frembyder, skal være forbeholdt Grønlanderne, som aldeles ikke

kan udnytte dem. Ja, det er dog vist for stærke Ord at bruge. Man maa nu ikke glemme, at Grønlanderne er Landets Urbefolkning, denne Urbefolkning maa vel efter dansk Opfattelse ogsaa have Førsteret til Landet, og dersom det kom til at gælde Liv eller Død for dem, om vi gav Adgang til Landets Territorium eller ikke, saa er jeg tilbøjelig til at tro, at der alligevel vilde være almindelig Enighed i Danmark om, at den grønlandske Befolknings Interesse maatte gaa forud for visse Fiskeriinteresser. Saaledes som Forholdene har udviklet sig i Grønland, er Fiskeriet ogsaa i Udvikling, og man maa ikke glemme, at største Delen af den grønlandske Befolkning nu er henvist til hovedsagelig at leve af Fiskeri. Den gamle Erhvervsmaade: at fange Sæler er til Dels forladt lige fra Holstensborg til Kap Farvel. Dels forekommer Sælerne i meget ringe Tal, dels vil Sælfangsten aldrig kunne give Befolkningen saadanne Indtægter, at der kunde være Tale om at hæve den op til en væsentlig højere Levestandard. Det har kostet den grønlandske Handel meget Arbejde og ogsaa mange Penge at faa Grønlands Befolkning ind paa Fiskeriet, men nu er Fiskeriet lige fra Holstensborg, det vil sige lige fra den Grænse, hvor Fiskene virkelig findes, ned til Kap Farvel Befolkningens Hovederhverv. Og det er et Erhverv, som er i rivende Udvikling. I 1924 fiskedes og hjembragtes til den grønlandske Handel 283 Tons Saltfisk og Klipfisk, altsaa Produkter af Torsk. (*Fraenkel*: Tilvirkes de deroppe?). De tilvirkes deroppe, ja. I 1925 hjembragtes 297 Tons, men i indeværende Aar har vi faaet Besked om, at der allerede er tilvirket 585 Tons, altsaa mere end det dobbelte, og det er muligt, at Tallet vil blive endnu større, for jeg har ikke fuldt Rede paa, hvor meget der vil komme; de sidste Skibe er endnu ikke kommet hjem fra Grønland. Hertil kommer, at Laksefiskeriet drives i saa stor Udstrækning som muligt deroppe. Der er forholdsvis smaa Elve i Grønland, og man kan derfor ikke vente, at dette Fiskeri kan udvikles paa særlig Maade. Men der fanges de Laks, som der overhovedet er Mulighed for at fange, ligesom Fangsten af Hellefisk og Helleflyndere foregaar paa en i enhver Henseende tilfredsstillende Maade. For at udnytte Helleflynderen har vi maattet anlægge en Henkogningstfabrik i Holstensborg. Den var første Gang i Virksomhed i Fjor. Produktet faldt i høj Grad tilfredsstillende ud og blev solgt til Firmaer i Danmark, der atter i Aar har overtaget hele Produktionen til samme